

Milloin toiminta-alue määritetään?

Kuntien tulee tehdä toiminta-alueista päätös kaikille kunnan alueella toimiville vesihuoltolaitoksille sekä toimijoille, joille on aiemmin hyväksytty toiminta-alue. Myös toiminta-alueen lakkauttamisesta tai siitä, ettei toiminta-alueita määritetä, tulee tehdä päätös. Päätökset tulee tehdä viimeistään 1.1.2031. Tämän jälkeen toiminta-alueet tulee päivittää vähintään 10 vuoden välein.

Ennen toiminta-alueiden määrittämistä on suositeltavaa laatia kunnan vesihuoltosuunnitelma. Siinä kuvataan kunnan vesihuollon tavoitteet ja suunnitelmat vesihuollon järjestämisestä kunnan eri osissa.

Toiminta-alueiden määrittämisen tulee olla suunnitelmallista ja tavoitteellista

Kunta vastaa toiminta-alueiden määrittämisestä

Kunnan tulee huolehtia, että kaikki alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi, on määritetty toiminta-alueeksi. Myös terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt voivat aiheuttaa tarpeen toiminta-alueen määrittämiseksi.

Lähtökohtaisesti asemakaava-alueet ja suurin osa taajama-alueista (YKR) tulee olla määritetty vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeksi. Alueluokittelut antavat suuntaviivat toiminta-alueiden rajaamiseen, mutta toiminta-alueen kattavuus ratkaistaan kuitenkin vesihuollon palvelun järjestämistarpeen perusteella. Alueita, joilla ei ole vesihuollon järjestämistarvetta, ei ole pääsääntöisesti suositeltavaa määrittää toiminta-alueeksi.

Toiminta-alueen määrittäminen

1. Kartoitetaan asemakaava-alueet
2. Kartoitetaan taajama-alueet (YKR) ja muut alueet, joilla suurehkon asukasjoukon tarve voi edellyttää vesihuollon keskitettyä toteutusta
3. Kartoitetaan alueet, joilla terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt voivat edellyttää vesihuollon keskitettyä toteutusta
 - pohjavesialueet
 - vesistöjen ranta-alueet
4. Kartoituksen pohjalta määritetään alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.
5. Varmistetaan, että nämä alueet määritetään vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeksi.

Kuka voi käynnistää toiminta-alueiden määrittämisen? – Vireillepano

Toiminta-alueasia voi tulla vireille kunnan omasta aloitteesta, vesihuoltolaitoksen tai valvontaviranomaisen eli esimerkiksi elinvoimakeskuksen antaman määräyksen seurauksena.

Toiminta-alueita koskeva asia on käsiteltävä kunnassa ilman aiheetonta viivytystä ja kunnan on aina tehtävä asiasta ratkaisu. Vireille tullutta laitoksen tekemää toiminta-alueita koskevaa esitystä ei voida jättää ratkaisemattomaan tilaan, vaan asia tulee käsitellä ja ratkaista.

Toiminta-alueasian voi laittaa vireille kunta, vesihuoltolaitos tai elinvoimakeskus

Huomioitavaa

- Hallintolaissa säädetään hallintoasiassa eli myös toiminta-alueen hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä. Mikäli vesihuoltolaissa on säädetty hallintolaista poikkeavasta menettelystä, noudatetaan vesihuoltolain säännöksiä.
- Asianosaisilla kuten kiinteistönomistajilla ja -haltijoilla on vireillepano-oikeus kunnan järjestämisvelvollisuuden täyttämiseksi. Tarkoitettu järjestämisvelvollisuus toteutetaan pääsääntöisesti hyväksymällä vesihuoltolaitokselle toiminta-alue.
- Hallintolaissa on säädetty hallintoasian käsittelyvelvollisuudesta (23 §).
- Päätös olla ryhtymättä toimenpiteisiin tai päätös jättää toiminta-alue hyväksymättä on myös valituskelppoinen päätös.

Millaiselle toimijalle toiminta-alueet voidaan määrittää?

Kunnan tulee tehdä päätökset toiminta-alueista kaikille kunnan alueella toimiville vesihuoltolaitoksille. Päätöksellä voidaan määrittää laitokselle tarkoituksenmukainen toiminta-alue tai tehdä päätös, että toiminta-alueelle ei ole tarvetta. Toiminta-alue voidaan hyväksyä vain vesihuoltolaitokselle, joka on kunnan taseyksikössä, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, kuntayhtymän liikelaitos tai rekisteröity yritys tai yhteisö.

Kunta voi perustellusta syystä hyväksyä toiminta-alueen myös sellaiselle toimijalle, jolle on jo aiemmin hyväksytty toiminta-alue, mutta joka ei enää täytä vesihuoltolaitoksen määritelmää. Toiminta-alueen määrittäminen voi olla perusteltua esimerkiksi silloin, jos toimija toimii asemakaava-alueella tai ympäristönsuojelullisesti herkällä alueella, jonne kohdistuu lisääntyvää rakentamispainetta. Toimijat, joiden liittyjä määrä on vähäinen, eivät useinkaan kykene huolehtimaan vesihuollon asianmukaisesta hoitamisesta ja täyttämään vesihuoltolain vaatimuksia. Tämän vuoksi suositeltavampana pidetään, että kyseisten toimijoiden vesihuoltotoiminta siirretään kunnallisen laitoksen tai muun vesihuoltolaitoksen vastuulle ja toiminta-alue määritetään pienten toimijoiden sijaan vesihuoltolaitokselle.

Toiminta-alue voidaan määrittää ainoastaan sellaiselle toimijalle, jolla on kyky huolehtia alueen vesihuollosta

Toiminta-alueiden päivitystarve

Kunnan tulee tarkistaa toiminta-alueiden ajantasaisuus tarvittaessa. Tarkistus on tehtävä vähintään 10 vuoden välein. Kunnan on tällöin tehtävä uudet päätökset aiemmin hyväksytyistä toiminta-alueista.

Toiminta-alueen päivittämistarpeen voi laukaista esimerkiksi uusien asuinalueiden kaavoitus. Toiminta-aluetta voidaan myös joutua supistamaan, mikäli toiminta-alueella tai jollakin sen osalla on tapahtunut huomattavaa asukkaiden vähenemistä eikä laitos enää kykene huolehtimaan vesihuoltopalvelusta taloudellisesti ja asianmukaisesti.

Mikäli laitos ei ole esittänyt toiminta-alueerajaustaan määritettäväksi, tulee kunnan joko pyytää sitä tai laatia itse esitys toiminta-alueesta

